

SINGAPUR TA'LIM TIZIMI AFZALLIGI

Samarqand viloyati Toyloq tumani 33-umumiy o'rta ta'lim maktabi

Jo'raqulova Ohista Odiljon qizi

Annotatsiya .Mazkur maqolada Singapur ta'lim tizimi afzalligi haqida batafsil ma'lumotlar keltiriladi.

Kalit so'zlar: Singapur, ta'lim, bog'cha, davlat, maktab, ingliz tili, tarbiya

Singapur ta'lim tizimi jahondagi eng ilg'or tizimlaridan biri hisoblanadi va 2016-yilda "Pisa student assessment" ga ko'ra birinchi o'rinni qo'lga kiritgan. Biroq maktablarda ta'lim sifati bir biridan farq qilishi mumkin. Maktabgacha ta'lim uch yoshdan boshlab, yetti yoshdan boshlab boshlang'ich maktabda o'qiydi. Boshlang'ich maktabdan so'ng, bolalar 12 yoshdan 16 yoshgacha bo'lgan o'quvchilarga mo'ljallangan o'rta maktabga o'tadilar. Universitetga borish uchun o'smirlar ixtiyoriy ravishda ikki yoki uch yillik tayyorgarlik mashg'ulotlarida ishtirok etishlari shart. Singapurda maktab ta'limi juda ko'p turli xil maktab turlari bilan murakkab sharoitda tuzilgan, ammo Ta'lim Vazirligi variantlaringizni tushuntirish uchun qulay yo'l xaritasini taqdim etmoqda.

Singapur tizimida ingliz tili ko'pchilik mavzular bo'yicha o'qitiladigan tildir, lekin juda erta yoshdagi barcha talabalar ham o'z ona tilini va ko'pincha mintaqada keng qo'llaniladigan boshqa tillarni o'rganadilar. Ayni paytda Singapur ta'lim tizimi 3 bosqich-maktabgacha, umumiy o'rta va oliy ta'limdan iborat. Bog'chaga bolalar 3 yoshdan qabul qilinadi. 2-3 yil davomida ularga ona tili va ingliz tili o'qish, sanash, kuylash, rasm chizish, raqs tushish kabilar o'rgatiladi.

Singapurda davlatga qarashli bog'chalar yo'q. Maktabgacha ta'lim muassasalarining barchasi xususiy bo'lib, ayrimlarigina diniy tashkilot yoki jamg'armalar tomonidan boshqariladi. Singapurda davlat maktablariga katta e'tibor qaratilgani sababli ular ta'lim sifati va zamonaviylik borasida xususiy maktablardan sira qolishmaydi. Ma'lumotlarga ko'ra, mamlakat byudjetining 20% ta'limni rivojlantirishga sarflanadi. Shu bois mahalliy

aholi xususiy maktablarga ko'p ham qiziqavermaydi, aksincha, farzandini barcha sharoitlarga ega davlat maktablarida o'qitishni afzal ko'radi.

O'rta ta'lim boshlang'ich, o'rta va universitetoldi ta'lim bosqichlariga bo'linadi. Boshlang'ich ta'lim 4 yillik fundamental tayyorlov (1-4-sinflar) hamda 2 yillik ixtisoslashtirilgan tayyorlov (5-6-sinf)ni o'z ichiga oladi. Fundamental tayyorlov bosqichida o'quvchilarga ingliz tili, ona tili va matematika fanlari o'qitiladi. O'quvchilarning tanlovi ga ko'ra etika, estetika, mehnat va jismoniy tarbiya kabi fanlar o'tiladi. O'qish so'ngida bitiruv imtihonini topshiradi va ta'limning keyingi bosqichiga o'tish uchun PSLE saxodatnomasiga ega bo'ladilar.

Singapur ta'lim tizimining o'ziga xosligi noodatiy baholash tizimidir. Aksariyat ta'lim muassasalarida o'quvchilarning o'zlashtirish darajasi 9 ballik-A1-(eng yuqori), F9-(eng past) baholash mezonlari asosida o'lchanadi. Bunda A1/A2(a'lo), B3/B4(yaxshi), C5/C6(qoniqarli), D7 (fanni o'zlashtirish uchun eng kam ball) va E8/F9(qoniqarsiz) hisoblanadi. Maktablarda yakuniy reyting natijalari to'plangan ballar asosida belgilanadi.

Singapurda boshlang'ich ta'lim majburiy bo'lib ota-onalar muassasaga pul to'laydilar. Ta'lim xarajati 9,4 AQSh dollari va yiliga bir marta to'lanadigan 79,4 AQSh dollarini tashkil qiladi. O'rta ta'lim uchun ota-onalar har oyda 14,4 dollar va har o'quv yili uchun bir marta 115,5 dollar to'laydilar. Universitetgacha bo'lgan davr ta'limi uchun xarajat oyiga 19,5 dollarni va yiliga bir marta to'lanadigan 158,8 dollarni tashkil etadi. Singapurning ta'lim siyosati hech bir bola, hatto buning uchun zarur moliyaviy mablag'ga ega bo'lmasa ham, ta'lim olish imkoniyatidan mahrum bo'lmasligini ta'minlaydi. Shu maqsadda davlat maktablari ham davlat, ham turli xayriya tashkilotlari tomonidan faol ravishda subsidiyalanadi. Kam ta'minlangan oilalarga yordam berish uchun maxsus davlat dasturlari mavjud: Moliyaviy yordam sxemasi (FAS) va Edusave dasturi.

Moddiy yordam sxemasi jami oylik daromadi 1500 yoki 1800 AQSH dollaridan oshmaydigan oilalarga yordam beradi (oilada bolalar soniga qarab). FAS dasturiga mos keladigan talabalar barcha talab qilinadigan o'quv to'lovlaridan ozod qilinadilar va milliy

imtihonlarni tayyorlashda qisman subsidiyalanadilar[12]. 2005-yilda 15 000 o'quvchi va talabalar ushbu sxemadan foydalandilar.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. „Singapore: Organisation and control of education system“. National Foundation for Educational Research in England and Wales. 2013-yil 28-yanvarda asl nusxadan arxivlangan. Qaraldi: 1-may 2006-yil.

2. „Compulsory Education Act (Chapter 51)“. Singapore Statutes Online (2000). 2013-yil 28-yanvarda asl nusxadan arxivlangan. Qaraldi: 13-yanvar 2013-yil.

3. „'Going back to the basics of effective English-language teaching'“. The Straits Times (9-noyabr 2009-yil). 12-noyabr 2009-yilda asl nusxadan arxivlangan. Qaraldi: 23-dekabr 2010-yil.

4. „Subject-based Banding“. Ministry of Education Singapore. 2013-yil 28-yanvarda asl nusxadan arxivlangan. Qaraldi: 16-noyabr 2012-yil.

5 „The Desired Outcomes of Education“. Ministry of Education, Singapore (14-fevral 1998-yil). 5-fevral 2008-yilda asl nusxadan arxivlangan. Qaraldi: 29-noyabr 2012-yil.

6. Mika Yamashita. „Singapore Education Sector Analysis“. Education Resources Information Center (2002). 2013-yil 28-yanvarda asl nusxadan arxivlangan. Qaraldi: 13-yanvar 2013-yil.